

Εβδομαδιαίο Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων

Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Τουριστική Κίνηση και Εμπορικό Ισοζύγιο: Ύφεση 2020 και Ταχύτητα Ανάκαμψης το 2021

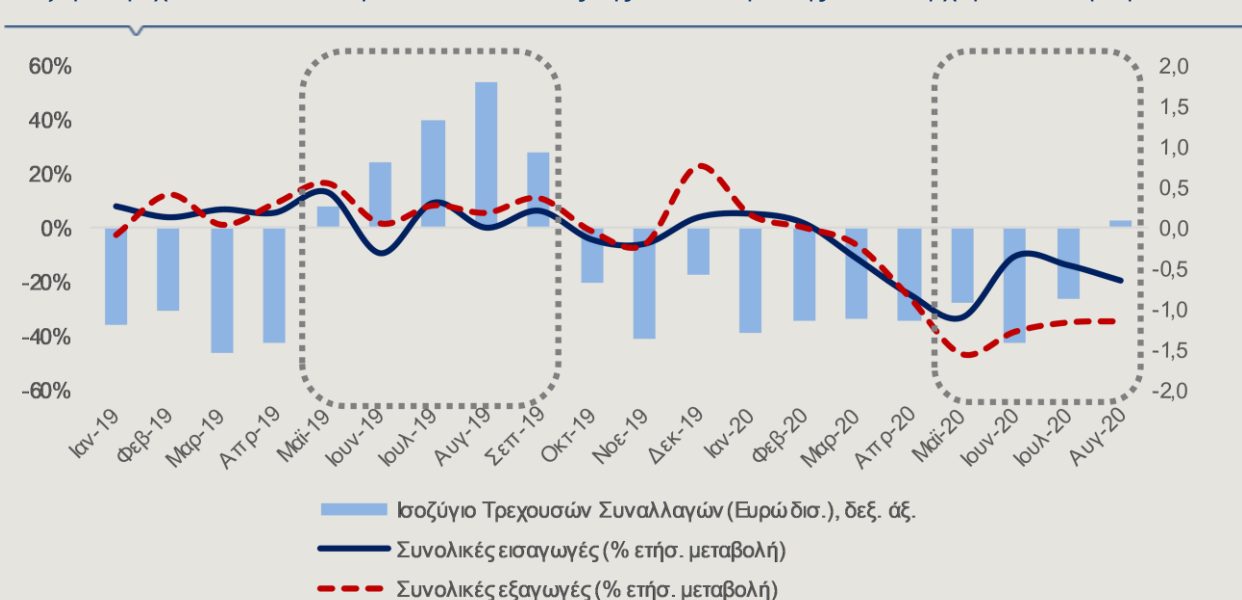
Ο παγκόσμιος τουρισμός αποτελεί έναν από τους οικονομικούς κλάδους, οι οποίοι έχουν πληγεί σε μεγαλύτερο βαθμό από τις συνέπειες της πανδημίας COVID-19. Σε διεθνές επίπεδο, η ταχύτητα της ανάκαμψης του τουρισμού, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την πορεία του πανδημικού φαινομένου, τις εξελίξεις στη φαρμακευτική αντιμετώπιση της νόσου και το χρόνο διάθεσης ενός αποτελεσματικού εμβολίου.

Σε εγχώριο επίπεδο, καθοριστική είναι η σημασία μιας σειράς παραγόντων, όπως:

- το σχήμα της οικονομικής ανάκαμψης στις χώρες προέλευσης των τουριστών,
- η εξάρτηση της εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης κάθε χώρας από τις αεροπορικές μεταφορές,
- το σχετικό βάρος του εγχώριου τουρισμού, ο οποίος έχει μεγαλύτερες πιθανότητες ταχύτερης ανάκαμψης. Η τελευταία εξαρτάται από το επίπεδο των εισοδημάτων και του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης (ή ύφεσης) στην ίδια τη χώρα προορισμού,
- τη συμβολή των επιχειρηματικών ταξιδιών στη συνολική ταξιδιωτική κίνηση, τα οποία διαφοροποιούνται σημαντικά σε σχέση με τα ταξίδια αναψυχής, ως προς τις δυνατότητες υποκατάστασής τους με τη χρήση ψηφιακών μέσων και τέλος,
- το επίπεδο των υγειονομικών υπηρεσιών που προσφέρει κάθε προορισμός, ώστε να παρέχει και σχετική ασφάλεια στους ταξιδιώτες.

Στην Ελλάδα, το σημαντικό βάρος του εισερχόμενου σε σχέση με τον εξερχόμενο τουρισμό στις εξωτερικές συναλλαγές της χώρας αποτυπώνεται ήδη στα μεγέθη του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών του τρέχοντος έτους.

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών: Οι επιπτώσεις της αποδυνάμωσης του εισερχόμενου τουρισμού

ΓΡΑΦΗΜΑ 1

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

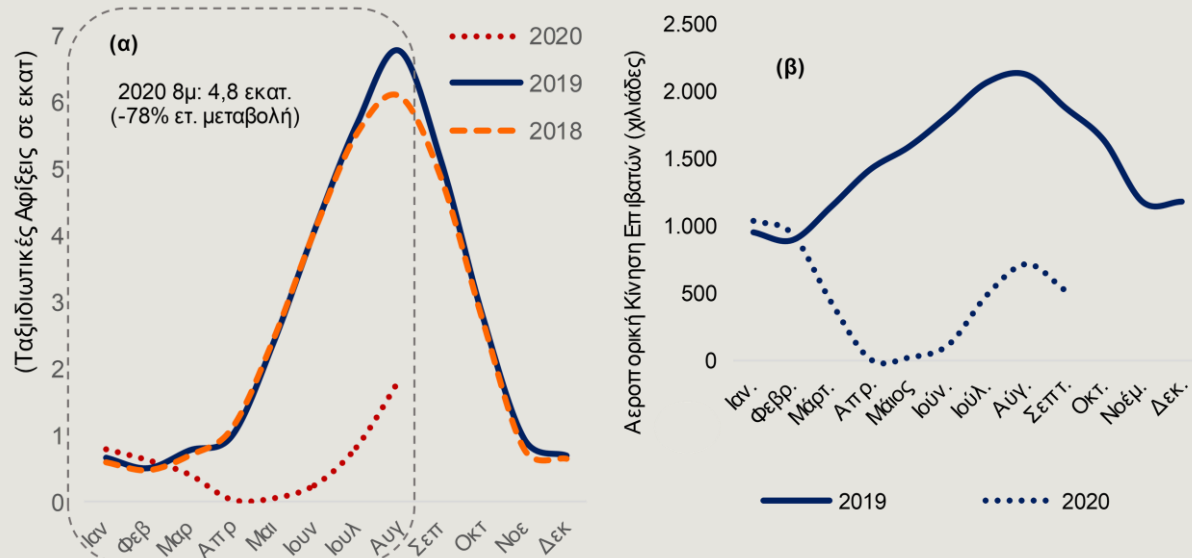
Όπως παρατηρείται στο Γράφημα 1, κατά τη φετινή τουριστική περίοδο, δηλαδή από τον Μάιο μέχρι και τον Αύγουστο -ο τελευταίος μήνας για τον οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία- ο εξωτερικός τομέας της οικονομίας δεν ακολούθησε το εποχικό πρότυπο της προηγούμενης χρονιάς. Συγκεκριμένα, κατά το χρονικό διάστημα Μαΐου-Σεπτεμβρίου 2019, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών κατέγραψε πλεονάσματα, πρωτίστως, λόγω των καλών επιδόσεων του τουρισμού και του πλεονασματικού ισοζυγίου υπηρεσιών. Τους αντίστοιχους μήνες του 2020, ωστόσο, το ισοζύγιο του εξωτερικού τομέα ήταν ελλειμματικό -με εξαίρεση τον Αύγουστο- εξαιτίας της πανδημίας COVID-19 και των μέτρων περιορισμού στις μετακινήσεις που ήταν σε εφαρμογή, με σκοπό τη συγκράτηση της εξάπλωσής της και τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα, *μεταξύ άλλων*, τις περιορισμένες ταξιδιωτικές εισπράξεις.

Αν και τον Αύγουστο, οι ελαφρώς βελτιωμένες, σε σύγκριση με τους προηγούμενους μήνες, ταξιδιωτικές εισπράξεις, οδήγησαν σε οριακό πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, ύψους Ευρώ 79,7 εκατ., αυτό είναι, ωστόσο, σημαντικά χαμηλότερο σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό αποτέλεσμα (πλεόνασμα Ευρώ 1,8 δισ.). Οι ταξιδιωτικές εισπράξεις παρουσιάζονται μειωμένες σε σύγκριση με τον Αύγουστο 2019 κατά Ευρώ 2,7 δισ., ενώ και οι συνολικές εισαγωγές και εξαγωγές ακολουθούν έντονα πτωτική πορεία, με την ετήσια μεταβολή τους να διαμορφώνεται τον Αύγουστο σε -19% και -35%, αντίστοιχα (Γράφημα 1).

Σωρευτικά, το πρώτο οκτάμηνο του έτους οι ταξιδιωτικές εισπράξεις συρρικνώθηκαν κατά Ευρώ 10,5 δισ. ή 80%, ενώ οι εισπράξεις από μεταφορές αντίστοιχα κατά Ευρώ 1,6 δισ. Ως εκ τούτου, το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών διαμορφώθηκε στο διάστημα Ιανουαρίου-Αυγούστου σε Ευρώ 4,6 δισ. έναντι Ευρώ 15,3 δισ., την ίδια περίοδο πέρυσι. Από την άλλη πλευρά, το ισοζύγιο αγαθών κατέγραψε χαμηλότερο έλλειμμα το πρώτο οκτάμηνο του 2020, σε σχέση με την ίδια χρονική περίοδο του 2019, κατά Ευρώ 3,1 δισ. και διαμορφώθηκε σε Ευρώ 12,4 δισ., καθώς οι εισαγωγές αγαθών μειώθηκαν συνολικά περισσότερο από τις αντίστοιχες εξαγωγές (πτώση Ευρώ 5,9 δισ. και Ευρώ 2,9 δισ., αντίστοιχα).

Στο Γράφημα 4, απεικονίζεται η μεταβολή της εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης, στην Ελλάδα και τις ανταγωνίστριες χώρες της Μεσογείου, κατά τους πρώτους οκτώ μήνες του 2020, σε σύγκριση με το ίδιο διάστημα του 2019. Το μεγαλύτερο αριθμό τουριστών υποδέχτηκε, μεταξύ των επιλεγμένων χωρών, η Ισπανία (15,7 εκατ. ταξιδιώτες), ο οποίος, ωστόσο, ήταν μειωμένος σε σύγκριση με το πρώτο οκτάμηνο του 2019 κατά 73%. Ανάλογη, ετήσια μείωση κατέγραψαν οι διεθνείς τουριστικές αφίξεις στην Τουρκία την περίοδο Ιανουαρίου-Αυγούστου (-74%) και στη Μάλτα (-71%), ενώ στην Κροατία ήταν ελαφρώς ηπιότερη, (59%). Ομοίως, 59%, σε ετήσια βάση, ήταν οι απώλειες σε ταξιδιωτικές αφίξεις που σημειώθηκαν στην Ιταλία, κατά το πρώτο επτάμηνο του 2020. Στη χώρα μας αλλά και στην Κύπρο, η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση, το πρώτο οκτάμηνο του έτους, σε σύγκριση με το ίδιο διάστημα του 2019, συρρικνώθηκε περισσότερο από τις επιλεγμένες χώρες, κατά 78% και 84,5%, αντίστοιχα.

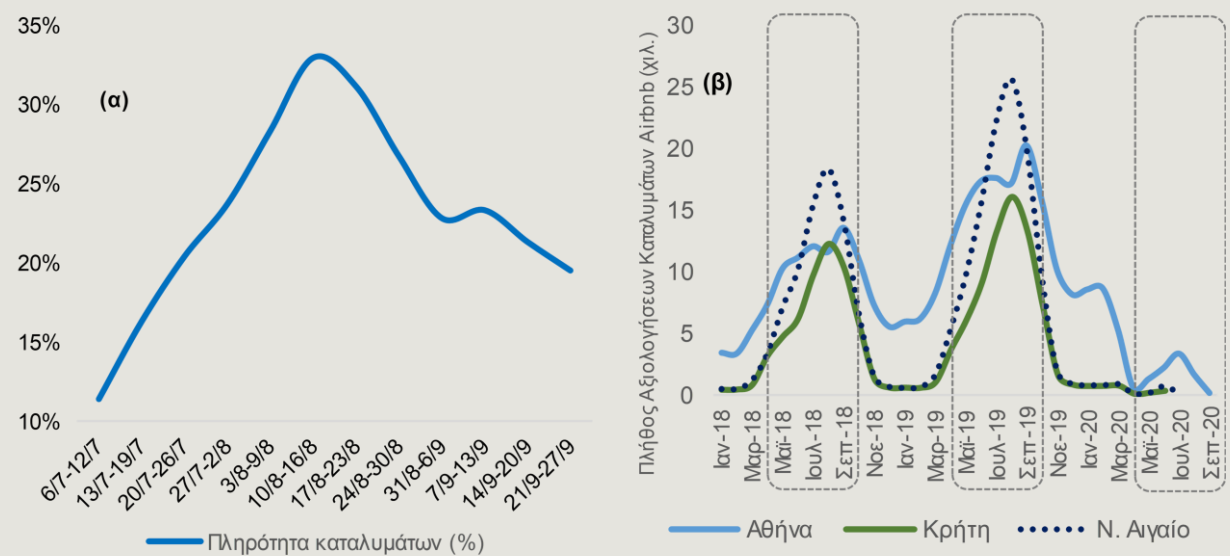
Ειδικότερα, για την Ελλάδα, στο Γράφημα 2, παρουσιάζεται η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση. Μετά την κατάρρευση των τουριστικών αφίξεων (αεροπορικών, οδικών, θαλάσσιων και σιδηροδρομικών), τον Απρίλιο και τον Μάιο, σημειώθηκε ελαφρά μόνο βελτίωση τους επόμενους μήνες, με αποτέλεσμα τον Αύγουστο να αντιστοιχούν στο 27% των περυσινών αφίξεων (Γράφημα 2α). Ειδικά για την αεροπορική κίνηση επιβατών, παρατηρούμε ότι μετά τη σταδιακή άρση της απαγόρευσης των πτήσεων από συγκεκριμένες χώρες, τον

ΓΡΑΦΗΜΑ 2
Ταξιδιωτικές Αφίξεις και Αεροπορική Κίνηση Επιβατών

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών

ΓΡΑΦΗΜΑ 3

Πληρότητα καταλυμάτων και Πλήθος Αξιολογήσεων Καταλυμάτων Airbnb

Πηγή: Ινστιτούτο Τουριστικών Επιχειρήσεων, insideairbnb.com

Ιούνιο, η αεροπορική κίνηση αποκαταστάθηκε, κατά ένα μικρό μέρος, μέχρι και τον Σεπτέμβριο (Γράφημα 2β).

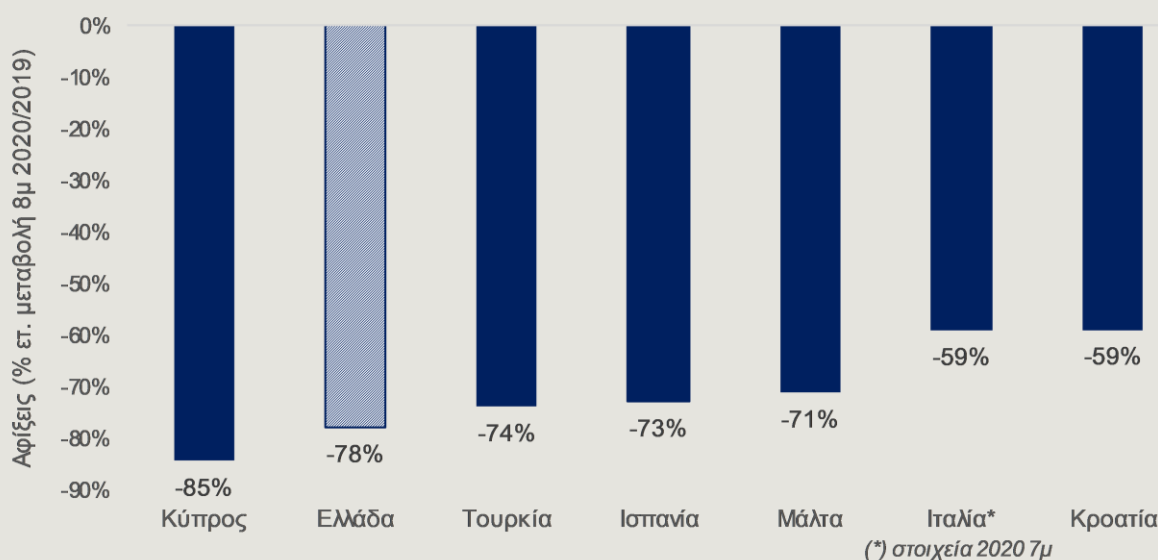
Η ήπια άνοδος της τουριστικής κίνησης, κατά τη διάρκεια του τρίτου τριμήνου του 2020, αποτυπώθηκε και στα στοιχεία της πληρότητας των καταλυμάτων (Γράφημα 3α), η οποία, παρέμεινε, ωστόσο, σε υποτονικά επίπεδα. Συγκεκριμένα, τα ποσοστά πληρότητας των καταλυμάτων δεν υπερέβησαν το 33%¹, τον Αύγουστο, έναντι 76%, τον αντίστοιχο μήνα του 2019.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν, επίσης, τα στοιχεία για τη δραστηριότητα της βραχυχρόνιας μίσθωσης ακινήτων, μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας Airbnb και, συγκεκριμένα, το πλήθος των αξιολογήσεων από τους επισκέπτες, για τα εγγεγραμμένα καταλύματα². Στο Γράφημα 3β, απεικονίζονται μηνιαία στοιχεία για τρεις περιοχές της Ελλάδας, την Αθήνα, την Κρήτη και το Νότιο Αιγαίο, από τον Ιανουάριο 2018, έως και τον Σεπτέμβριο 2020 (σύμφωνα με τη διαθεσιμότητα).

Όπως και στην περίπτωση της εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης, το πλήθος των αξιολογήσεων ακολουθούσε ένα εποχικό πρότυπο, κατά τα έτη 2018 και 2019, καθώς αυξανόταν σημαντικά από τον Μάιο μέχρι και τον Σεπτέμβριο, όπως παρατηρείται στο γράφημα. Αξίζει να σημειωθεί ότι το πρότυπο αυτό ήταν εντονότερο στους θερινούς προορισμούς, δηλαδή στην Κρήτη και στο Νότιο Αιγαίο, ενώ στην Αθήνα το

ΓΡΑΦΗΜΑ 4

Η πώση των διεθνών τουριστικών αφίξεων στην Ελλάδα και στις ανταγωνίστριες χώρες της Μεσογείου, κατά το πρώτο οκτάμηνο του 2020

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Bank of Italy, Ministry of Culture and Tourism-Turkey, Στατιστική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας, National Statistics Institute-Spain, National Statistics Office-Malta, Croatian National Tourist Board

πλήθος των αξιολογήσεων των καταλυμάτων ήταν αξιοσημείωτο και τις υπόλοιπες περιόδους κάθε έτους. Η τάση, μάλιστα, του πλήθους των αξιολογήσεων ήταν έντονα ανοδική στην περίπτωση της Αθήνας, γεγονός από το οποίο συμπεραίνεται, αφενός, ότι η χρήση της πλατφόρμας αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια, αφετέρου, ότι η πρωτεύουσα της χώρας αποτελούσε έναν προορισμό για όλο το χρόνο (all year destination). Το 2020, ωστόσο, από τον Μάρτιο και μετά, οι αξιολογήσεις των καταλυμάτων της πλατφόρμας Airbnb είναι σημαντικά λιγότερες σε σύγκριση με τα προηγούμενα δύο χρόνια, ενώ μια ελαφρά ανοδική τάση παρατηρείται, σε όλες τις περιοχές, από τον Ιούνιο και μετά, μήνας κατά τον οποίο επαναλειτούργησε σταδιακά ο κλάδος των καταλυμάτων.

Ωστόσο, υπό την προϋπόθεση ότι η πανδημική αναζωπύρωση θα εξασθενήσει εντός του πρώτου εξαμήνου του 2021 και οι οικονομικές συνθήκες θα βελτιωθούν στους κύριους εμπορικούς εταίρους μας, η Ελλάδα έχει την ευκαιρία να διασφαλίσει έναν ικανοποιητικό αριθμό ξένων επισκεπτών και επομένως να ανακτήσει ένα μεγάλο μέρος της φετινής ζημίας. Σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσει, όπως αναφέρθηκε στην αρχή του παρόντος Δελτίου, η εξάρτηση από τις αερομεταφορές καθώς όπως παρατηρούμε στο Γράφημα 4, χώρες που είναι προσβάσιμες με οδικά ή άλλα μέσα, όπως η Κροατία, υπέστησαν μικρότερες απώλειες συγκριτικά με χώρες όπως η Κύπρος, η Μάλτα, ή η Ελλάδα που ο μεγαλύτερος όγκος της ταξιδιωτικής κίνησης απαιτεί αεροπορική σύνδεση.

Οι εκτιμήσεις για την πορεία του τουρισμού για το επόμενο έτος ποικίλουν και ενέχουν μεγάλο βαθμό αβεβαιότητας, καθώς η εξέλιξη της πανδημίας είναι, μέχρι στιγμής, απρόβλεπτη. Σύμφωνα με τον ΣΕΤΕ³, αν οι συνθήκες το επιτρέψουν, θα μπορούσαμε να ανακτήσουμε το 50% του τουριστικών εισπράξεων του 2019. Τέλος, σύμφωνα με το Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού 2021, οι εξαγωγές υπηρεσιών αναμένεται να μειωθούν σχεδόν κατά το ήμισυ το 2020 (-45,4%), πρωτίστως λόγω των υποτονικών επιδόσεων του τουρισμού και, ως εκ τούτου, το ισοζύγιο υπηρεσιών προβλέπεται ότι θα έχει αρνητική συμβολή στο ΑΕΠ κατά 5,5 ποσοστιαίες μονάδες.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η Κίνα ανακάμπτει ταχύτερα στο β' και γ' τρίμηνο του έτους μετά την εξάπλωση της πανδημίας COVID-19 στο α' τρίμηνο

Δύο διαδοχικά τρίμηνα ανόδου του ΑΕΠ

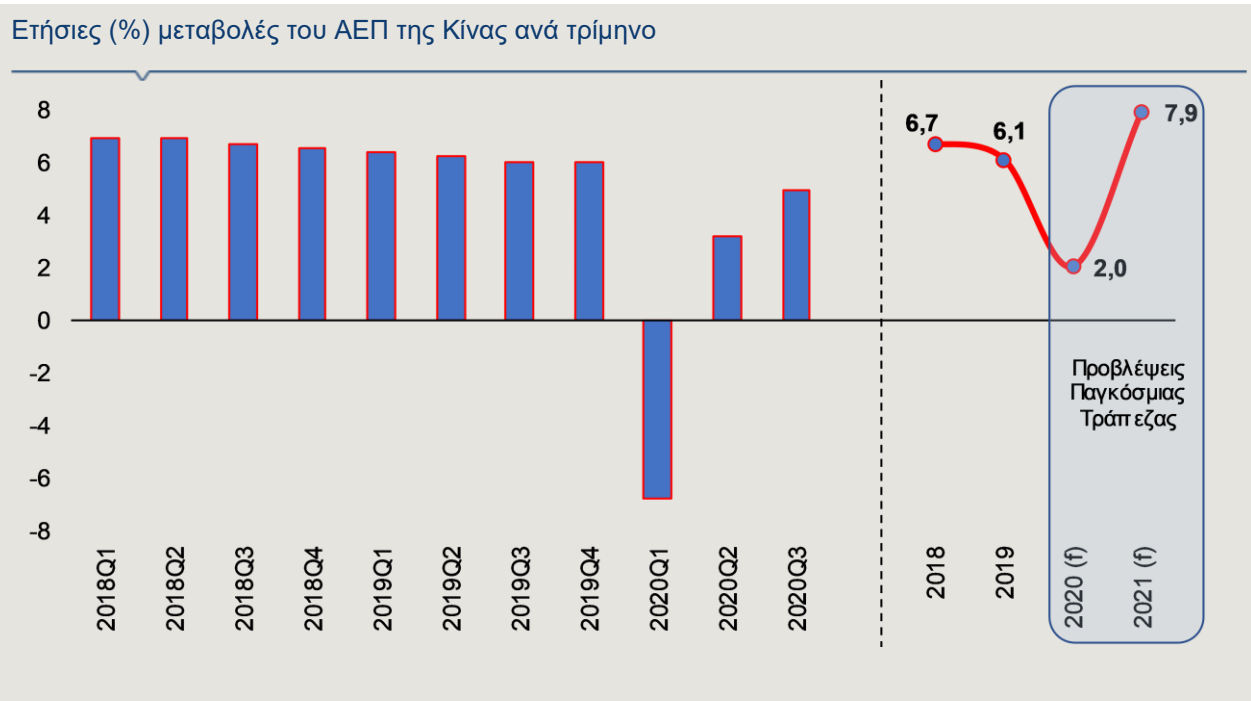
Η Κίνα, η χώρα από την οποία ξεκίνησε η εξάπλωση του ιού COVID-19 τον Δεκέμβριο 2019, είναι ταυτόχρονα και η πρώτη μεγάλη οικονομία που καταγράφει θετικούς ρυθμούς μεταβολής του ΑΕΠ εντός του τρέχοντος έτους. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Στατιστικής Αρχής της Κίνας, το τρίτο τρίμηνο του 2020, το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) στη δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία του πλανήτη σημείωσε ετήσια αύξηση, για δεύτερο κατά σειρά τρίμηνο, κατά 4,9%, συγκριτικά με 3,2% το δεύτερο τρίμηνο και έναντι υποχώρησης κατά 6,8% το πρώτο τρίμηνο, όταν εξαπλώθηκε η πανδημία COVID-19 (Γράφημα 5). Ωστόσο, η άνοδος του ΑΕΠ στην Κίνα ήταν χαμηλότερη της εκτιμώμενης (5,2%).

Εξαγωγές και Κρατικές ενισχύσεις συμβάλλουν στην οικονομική ανάκαμψη

Παρά τη χαμηλότερη των προσδοκιών αύξηση του ΑΕΠ, στο τρίτο τρίμηνο του 2020, υπάρχουν ενδείξεις ότι η οικονομική μεγέθυνση έχει αρχίσει να επεκτείνεται και στην κατανάλωση, μετά την ανάκαμψη του βιομηχανικού κλάδου, λόγω των κρατικών μέτρων στήριξης. Οι λιανικές πωλήσεις επέστρεψαν σε θετικό ρυθμό μεταβολής, το τρίτο τρίμηνο του 2020, σημειώνοντας άνοδο κατά 0,9%, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους, μετά από μια συρρίκνωση κατά 7,2%, στα δύο πρώτα τρίμηνα, καθώς οι καταναλωτές, οι οποίοι ήδη ανησυχούσαν για την επιβράδυνση της οικονομίας, τον εμπορικό πόλεμο με τις ΗΠΑ και την εξάπλωση της πανδημίας, είχαν αναστείλει τις αγορές τους.

Στις θετικές εξελίξεις προσμετράται η ετήσια αύξηση των λιανικών πωλήσεων κατά 3,3%, τον Σεπτέμβριο, η οποία αποτελεί την υψηλότερη καταγραφείσα μέτρηση μέχρι στιγμής για το 2020, καθώς και ότι η βιομηχανική παραγωγή σημείωσε αύξηση κατά 6,9% (υψηλότερα του αναμενόμενου), έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2019. Επιπρόσθετα, οι πωλήσεις αυτοκινήτων, τον Σεπτέμβριο, σημείωσαν άνοδο, επίσης, κατά 12,8%, σε ετήσια βάση. Οι καταναλωτικές δαπάνες έχουν αρχίσει να αυξάνονται, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από τη βελτίωση της τουριστικής κίνησης στη διάρκεια της δημόσιας αργίας, γνωστής ως

‘χρυσή εβδομάδα’ (1-7 Οκτωβρίου), η οποία θεωρείται σημαντικό βαρόμετρο για τις καταναλωτικές δαπάνες. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού της Κίνας, φέτος πραγματοποιήθηκαν 637 εκατ. εσωτερικά ταξίδια, τα οποία απέφεραν έσοδα 466,6 δισ. γουάν (69,5 δισ. δολάρια ΗΠΑ). Αξίζει να επισημανθεί ότι, παρά το μειωμένο αριθμό ταξιδιών κατά 145 εκατ. που καταγράφηκε στην περίοδο εορτασμού της ‘χρυσής εβδομάδας’, έναντι του περασμένου έτους, η εξέλιξη κρίνεται ικανοποιητική δεδομένων των συνθηκών, αλλά και συγκριτικά με άλλες αργίες που έχουν ήδη προηγηθεί (Dragon boat festival-Ιούνιος).

ΓΡΑΦΗΜΑ 5

Συνολικά, στους πρώτους εννέα μήνες του έτους, η οικονομία της Κίνας μεγεθύνθηκε κατά 0,7%, καλύπτοντας τις απώλειες του πρώτου εξαμήνου, με το βιομηχανικό κλάδο να καταγράφει άνοδο κατά 2,3% και τον τομέα των υπηρεσιών οριακή άνοδο κατά 0,4%. Η αυξανόμενη παγκόσμια ζήτηση για ιατρικό εξοπλισμό και η εφαρμογή της τηλεργασίας, η οποία ενίσχυσε τη ζήτηση για προϊόντα τεχνολογίας, οδήγησαν στην αύξηση των εξαγωγών, ενώ η κρατική στήριξη στις τοπικές κυβερνήσεις, μέσω δημοσιονομικών δαπανών, φορολογικών ελαφρύνσεων και περικοπών στα επιτόκια δανεισμού, λειτούργησε συνεπικουρικά στην ενίσχυση της οικονομικής ανάκαμψης. Οι συμμετέχοντες στις αγορές εκτιμούν ότι η Κίνα μπορεί να ανακάμψει ταχύτερα από κάποιες άλλες μεγάλες οικονομίες, καθώς οι αρχές της χώρας έχουν επιβάλει πολύ αυστηρά μέτρα κατά της εξάπλωσης του ιού. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η διακοπή πρόσβασης σε πόλεις με πληθυσμό 60 εκατομμυρίων ατόμων.

Η κινεζική οικονομία θα επιστρέψει σε υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης;

Το 2020 σηματοδοτεί το τέλος του 13ου Πενταετούς Σχεδίου των αρχών της Κίνας, το οποίο είχε ως κύριο στόχο τη διαμόρφωση μιας «μετριοπαθώς ευημερούσας κοινωνίας». Ειδικότερα, στην περίοδο 2016-2020, η μέση ετήσια αύξηση του ΑΕΠ θα έπρεπε να διαμορφωθεί σε 6,5% και το μέσο διαθέσιμο εισόδημα να διπλασιαστεί συγκριτικά με το 2010. Ωστόσο, υπό τις παρούσες συνθήκες, αυτό δείχνει να μην είναι εφικτό, καθώς θα πρέπει το ΑΕΠ να αυξηθεί περίπου κατά 6% το 2020 προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος του σχεδίου. Η επιτυχία της Κίνας, μέχρι στιγμής, στην πρόληψη κατά του ιού COVID-19 και στην αποφυγή εξάπλωσής του, αποτελεί αδιαμφισβήτητο το κλειδί για την καταγραφή θετικών ρυθμών μεταβολής του ΑΕΠ, στα τελευταία δύο τρίμηνα, κάτι που, όμως, δεν θα ήταν εφικτό, αν η Κίνα υπέφερε από την έξαρση του ιού, στο βαθμό που παρατηρείται στις περισσότερες ανεπτυγμένες οικονομίες του κόσμου. Η επιτυχία των αρχών της Κίνας εστιάζεται στην αυστηρή επιτήρηση και στη δυνατότητα επιβολής σαρωτικών περιορισμών, στην απαγόρευση των μετακινήσεων, στην εφαρμογή αυστηρών πρωτοκόλλων ιχνηλάτησης, καθώς και στην τήρηση των συστάσεων των εμπειρογνομώνων στον τομέα της δημόσιας υγείας. Σημειώνεται ότι, επισήμως, οι αρχές της χώρας έχουν αναφέρει 4.739 θανάτους και πάνω από 91.000 επιβεβαιωμένα κρούσματα από τον ιό COVID-19.

Η Κίνα αναμένεται να είναι η μοναδική οικονομία από την ομάδα των χωρών του G20 που θα επιτύχει θετικό ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ το 2020, όταν η παγκόσμια οικονομία, σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, προβλέπεται να συρρικνωθεί κατά 4,4%. Θετική εξέλιξη αποτελεί η απόφαση της Παγκόσμιας

Τράπεζας να προβεί σε αναθεώρηση προς τα άνω της πρόβλεψής της για το ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης, δεδομένης της βελτίωσης που άρχισε να καταγράφει η οικονομική δραστηριότητα από το δεύτερο τρίμηνο του 2020. Συγκεκριμένα, η Παγκόσμια Τράπεζα αναθεώρησε την πρόβλεψη του περασμένου Ιουνίου κατά μία ποσοστιαία μονάδα για το 2020 και το 2021, σε 2% και σε 7,9%, αντίστοιχα, καθώς η οικονομία συνεχίζει να ανακάμπτει από τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19. Η εν λόγω εξέλιξη έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τις οικονομίες των περιφερειακών γειτόνων της (Ανατολική Ασία και περιοχή του Ειρηνικού), οι οποίες, σύμφωνα με το διεθνή οργανισμό, προβλέπεται να συρρικνωθούν συνολικά κατά 3,5%, το 2020.

Η πανδημική κρίση που έχει προκαλέσει ο ιός COVID-19 αποτελεί μια επιπλέον πρόκληση για την οικονομία της Κίνας, η οποία έχει εισέλθει από το 2017 σε φάση επιβράδυνσης. Η συνήθης απάντηση των υπευθύνων χάραξης της πολιτικής στην οικονομική πίεση ήταν και παραμένει η ενίσχυση των δημόσιων δαπανών για την προώθηση των επενδύσεων, ιδίως σε έργα υποδομών. Άλλωστε, τα διαθέσιμα στοιχεία συνηγορούν προς αυτή την κατεύθυνση. Ειδικότερα, μεταξύ των ομολόγων ειδικού σκοπού (SPBs) που έχουν εκδοθεί από τις τοπικές κυβερνήσεις περίπου το 67% κατευθύνεται στον τομέα των υποδομών. Σημειώνεται ότι τα SPBs έχουν σχεδιαστεί για να βοηθούν τις τοπικές κυβερνήσεις στη χρηματοδότηση συγκεκριμένων έργων, όπως η άρδευση και τα διόδια, προκειμένου να ενισχύσουν τις οικονομίες τους. Σημειώνεται ότι, από τον Ιανουάριο, οι τοπικές κυβερνήσεις έχουν εκδώσει περίπου 950 δισ. γουάν (136 δισ. δολάρια ΗΠΑ) σε SPBs, καλύπτοντας ήδη το 73% των συνολικών εκδόσεων SPBs για το 2020. Οι υποδομές μεταφορών και ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των αγωγών φυσικού αερίου, των διυλιστηρίων πετρελαίου και των πυρηνικών σταθμών παραγωγής ενέργειας, είναι μεταξύ των έργων που έχουν ανακοινώσει ότι θα χρηματοδοτήσουν ορισμένες τοπικές κυβερνήσεις.

Ωστόσο, η δυναμική της οικονομικής ανάκαμψης στην Κίνα παραμένει αβέβαιη, εξαιτίας των μεγάλων απωλειών στις θέσεις εργασίας (σύμφωνα με τους συμμετέχοντες στις αγορές δεν αποκλείεται να χαθούν 25 εκατομμύρια θέσεις εργασίας το 2020), της άνισης ανάπτυξης στη χώρα, των αυξημένων επιπέδων χρέους των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, καθώς και των εμπορικών αντιπαραθέσεων τόσο με τις ΗΠΑ, όσο και με άλλους εμπορικούς εταίρους. Οι αρχές της Κίνας, προβλέποντας βραδύτερους ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης και έχοντας να αντιμετωπίσουν ένα δυσμενές διεθνές οικονομικό περιβάλλον, στοχεύουν πλέον στην ελάττωση της εξάρτησης της χώρας από την εξωτερική ζήτηση και στρέφουν το ενδιαφέρον τους στην προώθηση της εγχώριας κατανάλωσης και στην ανάπτυξη της τεχνολογίας. Η μελλοντική πρόκληση για τις αρχές της Κίνας είναι εάν, και σε ποιο βαθμό, το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών θα μπορέσει να αυξηθεί περαιτέρω ώστε να επιταχυνθεί την κατανάλωση, προκειμένου να δρομολογηθεί μια βιώσιμη ανάπτυξη.

ΗΠΑ

Αγορά Κατοικίας

Οι πωλήσεις υφιστάμενων (μη νεόδμητων) κατοικιών, οι οποίες συνιστούν περίπου το 87% των συνολικών πωλήσεων κατοικιών, αυξήθηκαν, σε μηνιαία βάση, τον Σεπτέμβριο, κατά 9,4%, έναντι μικρότερης αύξησης κατά 2%, τον Αύγουστο, με αποτέλεσμα να διαμορφωθούν στα 6,54 εκατ. (σε ετησιοποιημένη βάση). Η μέτρηση του Σεπτεμβρίου, η οποία είναι η μεγαλύτερη από τον Μάιο 2006 και υψηλότερη των εκτιμήσεων της αγοράς, υποδηλώνει σημαντική ανάκαμψη της αγοράς κατοικίας, για τέταρτο διαδοχικό μήνα, μετά την έντονη μείωση των πωλήσεων υφιστάμενων κατοικιών που καταγράφηκε το χρονικό διάστημα Μαρτίου-Μαΐου, ως απόρροια των περιοριστικών μέτρων που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19. Σε ετήσια βάση, οι πωλήσεις υφιστάμενων κατοικιών κατέγραψαν αύξηση, για τρίτο διαδοχικό μήνα, κατά 20,9%. Το απόθεμα υφιστάμενων κατοικιών διαμορφώθηκε, τον Σεπτέμβριο, σε 1,47 εκατ. κατοικίες, έναντι 1,49 εκατ. κατοικιών, τον Αύγουστο, καταγράφοντας μείωση το τρίτο τρίμηνο του έτους. Σημειώνεται ότι, κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2019, το απόθεμα υφιστάμενων κατοικιών είχε καταγράψει έντονα πτωτική πορεία, ενώ, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020, παρουσίασε ανοδικές τάσεις.

Η στεγαστική αγορά των ΗΠΑ, το τελευταίο τετράμηνο, έχει εισέλθει σε φάση ανάκαμψης, καθώς:

- Οι συνθήκες στην αγορά εργασίας εξακολουθούν να βελτιώνονται, παρόλο που απέχουν σημαντικά από τα προ της πανδημικής κρίσης επίπεδα. Το ποσοστό της ανεργίας ανήλθε από 4,4%, τον Μάρτιο, στο 14,7%, τον Απρίλιο, αποτελώντας το υψηλότερο ποσοστό της ανεργίας που έχει καταγραφεί στα χρονικά της έρευνας, για να υποχωρήσει σημαντικά τους επόμενους μήνες και να διαμορφωθεί στο 7,9%, τον Σεπτέμβριο. Επισημαίνεται ότι, κατά την περίοδο Σεπτεμβρίου 2019-Φεβρουαρίου 2020, το ποσοστό της ανεργίας κυμαινόταν στο εύρος 3,5%-3,6%, καταγράφοντας επιδόσεις που αποτελούν χαμηλό 50 ετών. Το χαμηλό ποσοστό της ανεργίας δημιούργησε τις προϋποθέσεις για ανοδικές μισθολογικές πιέσεις, ενώ η αύξηση των εισοδημάτων συνέβαλε στην ενίσχυση του αγοραστικού ενδιαφέροντος στην αγορά κατοικίας. Ωστόσο, παρά τη βελτίωση των πέντε τελευταίων μηνών, η αγορά εργασίας δεν

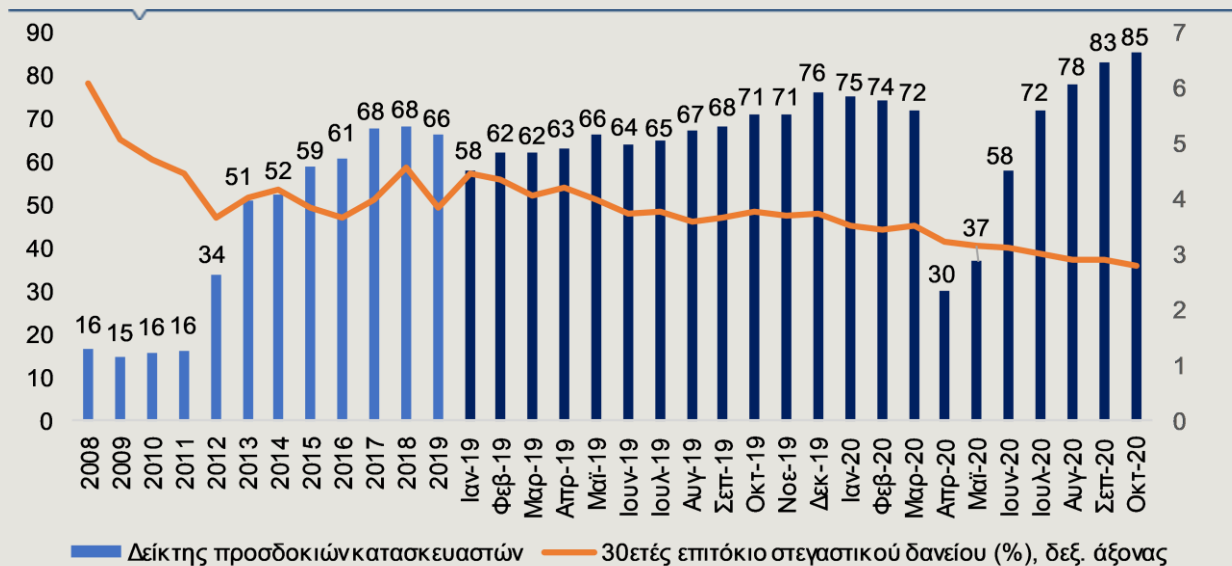
αναμένεται να επιστρέψει άμεσα στα προ της πανδημικής κρίσης επίπεδα.

- Τα χαμηλά επιτόκια εξακολουθούν να λειτουργούν υποστηρικτικά. Κατά τη διάρκεια του 2019, οι ανησυχίες για την πορεία της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης, η αβεβαιότητα σχετικά με το εμπόριο και η χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) άσκησαν πτωτική πίεση στα επιτόκια των στεγαστικών δανείων, διακόπτοντας την ανοδική τάση που επικράτησε κατά την τριετία 2016-2018. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, σύμφωνα με την ομοσπονδιακή εταιρεία στεγαστικών δανείων των ΗΠΑ, Freddie Mac, το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου 30ετούς διάρκειας, υποχώρησε, το τρίτο τρίμηνο του έτους, ελαφρά κάτω του 3%, από 3,2%, το δεύτερο τρίμηνο και 3,5%, το πρώτο τρίμηνο, ενώ, τον Οκτώβριο, υποχώρησε κάτω από το 2,9%, διατηρώντας την πτωτική πορεία που παρουσιάζει από τα τέλη του 2018. Η ιδιαίτερα διευκολυντική νομισματική πολιτική που έχει υιοθετήσει η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed), από το ξέσπασμα της πανδημίας, προσδοκείται ότι θα διατηρήσει τα επιτόκια των στεγαστικών δανείων σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα.

Όσον αφορά στις προοπτικές της αγοράς κατοικίας, όπως αντικατοπτρίζονται στο δείκτη προσδοκιών των κατασκευαστικών επιχειρήσεων (Nahb Housing Market Index), επηρεάστηκαν αρνητικά από τη μείωση της οικονομικής δραστηριότητας, καθώς ο εν λόγω δείκτης κατέγραψε σημαντική πτώση το δίμηνο Απριλίου-Μαΐου. Ωστόσο, στη συνέχεια, ανέκαμψε, σημειώνοντας, το διάστημα Αυγούστου-Οκτωβρίου, υψηλότερες από τις προ πανδημικής κρίσης επιδόσεις. Ειδικότερα, ο δείκτης διαμορφώθηκε, τον Οκτώβριο, στις 85 μονάδες, από 83 μονάδες, τον Σεπτέμβριο και 78 μονάδες, τον Αύγουστο, ενώ τον Απρίλιο και τον Μάιο είχε υποχωρήσει στις 30 και στις 37 μονάδες, αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι, για το σύνολο του 2019, ο μέσος όρος του δείκτη είχε διαμορφωθεί στις 66 μονάδες, από 68 μονάδες, το 2018 (Γράφημα 6). Επιπλέον, η Freddie Mac εκτιμά ότι οι συνολικές πωλήσεις κατοικιών αναμένεται να αυξηθούν από 6,0 εκατ. το 2019, σε 6,2 εκατ. το 2020, καθώς, παρά τη σημαντική μείωση των πωλήσεων κατά το δεύτερο τρίμηνο του έτους, το τρίτο και το τέταρτο τρίμηνο προβλέπεται σημαντική αύξηση των πωλήσεων. Για το 2021, η Freddie Mac εκτιμά ότι οι συνολικές πωλήσεις κατοικιών θα διαμορφωθούν σε 6,1 εκατ. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εκτιμήσεις του Οκτωβρίου της Freddie Mac, για τις συνολικές πωλήσεις κατοικιών, έχουν αναθεωρηθεί σημαντικά επί τα βελτίω, σε σύγκριση με τις εκτιμήσεις του Ιουνίου, πρωτίστως για τις πωλήσεις το 2020 (εκτίμηση Ιουνίου 4,8 εκατ. κατοικίες) και δευτερευόντως για τις πωλήσεις το 2021 (εκτίμηση Ιουνίου 5,6 εκατ. κατοικίες). Επιπλέον, το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου 30ετούς διάρκειας εκτιμάται ότι θα μειωθεί στο 3,2% το 2020 και στο 3% το 2021.

ΓΡΑΦΗΜΑ 6

ΗΠΑ: Δείκτης προσδοκιών κατασκευαστών ακινήτων (NAHB, μέσος όρος περιόδου) και επιτόκιο 30ετούς στεγαστικού δανείου

Πηγή:
National
Association of
Home Builders,
Freddie Mac

Ζώνη του Ευρώ (ΖΤΕ)

Πρόγραμμα αγοράς ομολόγων λόγω πανδημίας από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ)

Με το ξέσπασμα της υγειονομικής κρίσης που προκλήθηκε από τον COVID-19, η ΕΚΤ εφάρμοσε μη συμβατικά μέτρα νομισματικής πολιτικής, με στόχο να στηρίξει τόσο τις εθνικές οικονομίες των κρατών-μελών

της Ζώνης του Ευρώ, όσο και το τραπεζικό σύστημα, μέσω της χρηματοδότησης των εμπορικών τραπεζών με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους. Στις 18 Μαρτίου, η ΕΚΤ, έχοντας να αντιμετωπίσει ένα αβέβαιο περιβάλλον με σημαντικές επιπτώσεις σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο, μέσω του Διοικητικού της Συμβουλίου, ανακοίνωσε την εφαρμογή ενός έκτακτου προγράμματος αγοράς στοιχείων ενεργητικού λόγω πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Program-PEPP), συνολικού ύψους Ευρώ 750 δισ. Ωστόσο, το συγκεκριμένο πρόγραμμα ενισχύθηκε περαιτέρω στις 4 Ιουνίου με το επιπρόσθετο ποσό των Ευρώ 600 δισ., με αποτέλεσμα η συνολική βοήθεια να ανέλθει στα Ευρώ 1,35 τρισ., ενώ, παράλληλα, παρατάθηκε η διάρκειά του, από το τέλος Δεκεμβρίου που ήταν αρχικώς σχεδιασμένο, έως, τουλάχιστον, το τέλος Ιουνίου 2021. Το πρόγραμμα PEPP έχει προσωρινό χαρακτήρα και θα διαρκέσει έως ότου η ΕΚΤ αξιολογήσει ότι η κρίση του κορωνοϊού έχει τελειώσει, ενώ, σε συνδυασμό με το υφιστάμενο πρόγραμμα αγοράς περιουσιακών στοιχείων (Asset Purchase Programme-APP), μπορεί να υποστηρίξει ευνοϊκές συνθήκες χρηματοδότησης για την πραγματική οικονομία, εν μέσω μιας περιόδου αυξημένης αβεβαιότητας.

Τα βασικά πλεονεκτήματα του προγράμματος PEPP είναι:

Πρώτον, έχει γενικό χαρακτήρα, καθώς αφορά όλες τις χώρες της Ζώνης του Ευρώ και ιδιαίτερα εκείνες που έχουν πληγεί εντονότερα από την πανδημία COVID-19, ενώ από μόνο του μπορεί να προκαλέσει μια θετική διαταραχή στην οικονομία.

Δεύτερον, η χρονική του διάρκεια είναι συνυφασμένη με την πορεία εξέλιξης του ιού COVID-19 και κατά συνέπεια, δεν υπάρχει περίπτωση να εγκαταλειφθεί πρόωρα.

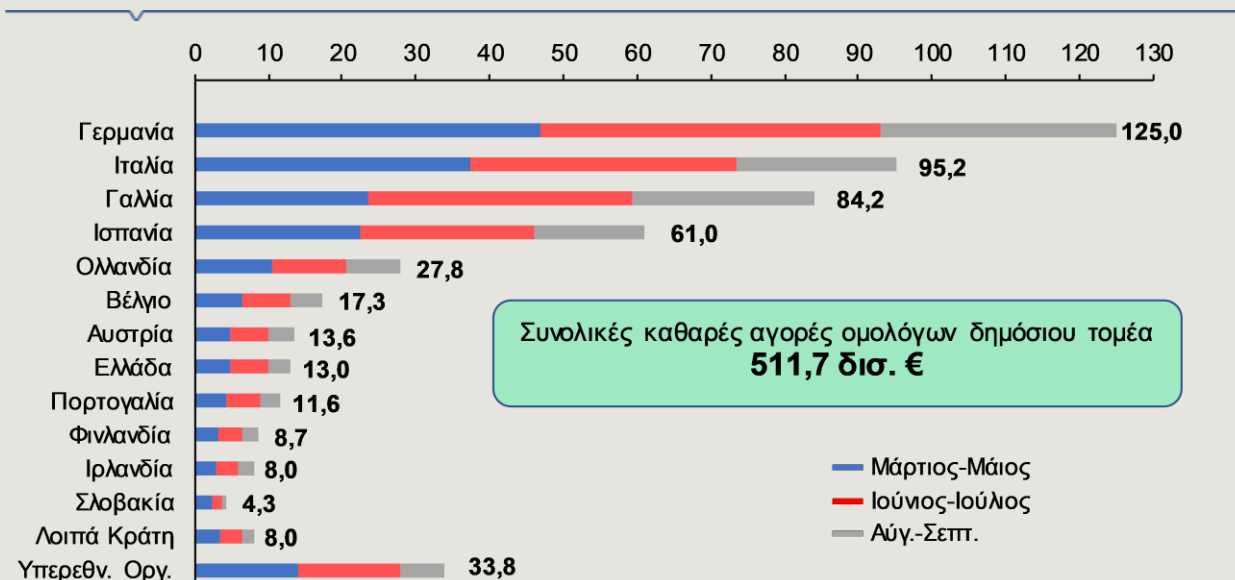
Τρίτον, επιτρέπει στις νομισματικές αρχές να μπορούν να παρέμβουν σε όλο το τμήμα της καμπύλης των αποδόσεων (yield curve) των κρατικών ομολογιακών εκδόσεων, με αποτέλεσμα να αποφεύγονται ενδεχόμενες στρεβλώσεις στην τιμολόγηση νέων εκδόσεων.

Τέταρτον, οι αγορές των τίτλων θα πραγματοποιούνται με ευέλικτο τρόπο, ενώ η ΕΚΤ θα είναι σε θέση να αυξήσει το ύψος τους και να προσαρμόσει τη σύνθεσή τους.

Με βάση τα στοιχεία που δημοσιοποίησε η ΕΚΤ, η αξία του συνολικού χαρτοφυλακίου του προγράμματος PEPP, στα τέλη Σεπτεμβρίου, διαμορφώθηκε σε περίπου Ευρώ 567,2 δισ., εκ των οποίων Ευρώ 511,7 δισ. αφορούν καθαρές αγορές ομολόγων του δημόσιου τομέα. Από τα τέλη Μαρτίου που ξεκίνησε το πρόγραμμα μέχρι τα τέλη Μαΐου, η ΕΚΤ προέβη σε καθαρές αγορές ομολόγων του δημόσιου τομέα αξίας Ευρώ 186,6 δισ., ενώ, τα δίμηνα Ιουνίου-Ιουλίου και Αυγούστου-Σεπτεμβρίου, αγόρασε ομόλογα αξίας Ευρώ 198,2 δισ. και Ευρώ 126,8 δισ., αντίστοιχα. Αναφορικά με τα κράτη-μέλη, η ΕΚΤ έχει αγοράσει Ευρώ 125 δισ. γερμανικού χρέους, ενώ ιδιαίτερης αναφοράς χρήζουν οι αγορές ιταλικού χρέους που ανέρχονται σε Ευρώ 95,2 δισ., καθώς πρόκειται για ένα κράτος που επλήγει σφοδρά κατά το πρώτο «κύμα» εξάπλωσης της πανδημίας (Γράφημα 7). Αξίζει να επισημανθεί ότι με τις αγορές ομολόγων, μέσω του προγράμματος PEPP, η ΕΚΤ έχει επιτύχει να «συγκρατήσει» το κόστος δανεισμού των κρατών-μελών σε μια ιδιαίτερα δύσκολη οικονομική συγκυρία, ενώ οι συμμετέχοντες στις αγορές δεν αποκλείουν, εφόσον διατηρηθεί η αβεβαιότητα σε υψηλά επίπεδα, να υπάρξει εκ νέου αύξηση του συνολικού ποσού του προγράμματος.

ΓΡΑΦΗΜΑ 7

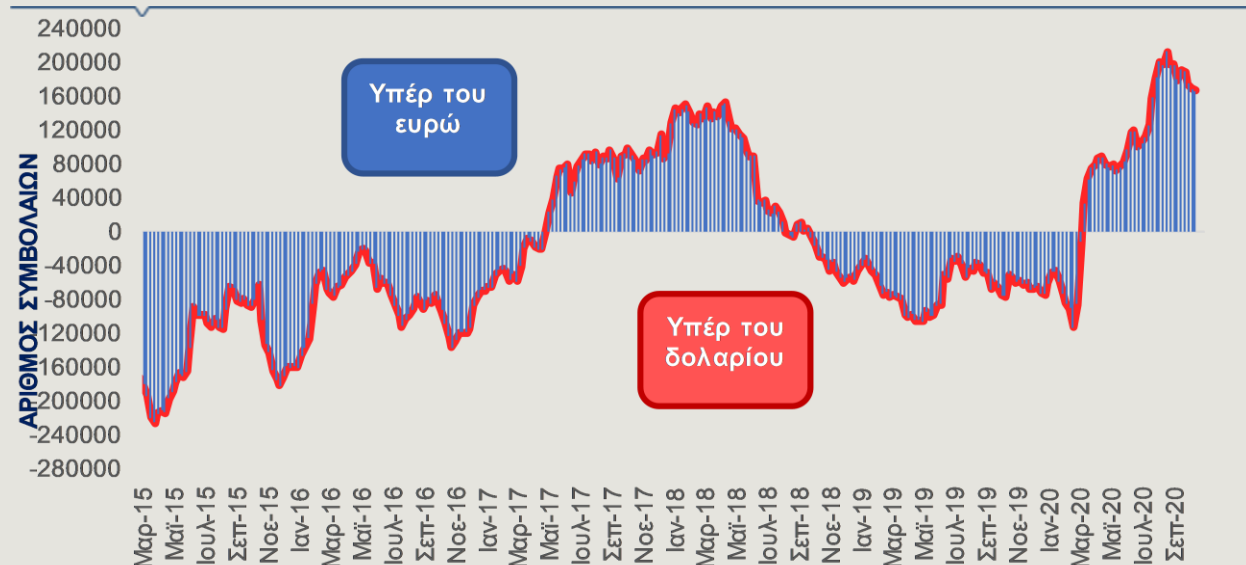
Pandemic Emergency Purchase Programme (PEPP): Αγορές ομολόγων από την ΕΚΤ ανά κράτος

Πηγή:
Ευρωπαϊκή
Κεντρική
Τράπεζα

Ισοτιμίες

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Χρηματιστηρίου του Σικάγου, οι συνολικές καθαρές τοποθετήσεις (αγορές μείον πωλήσεις) στην ισοτιμία του ευρώ με το δολάριο διατηρήθηκαν θετικές, την εβδομάδα που έληξε στις 20 Οκτωβρίου. Οι θετικές θέσεις (υπέρ του ευρώ, "long") μειώθηκαν κατά 2.694 συμβόλαια, με αποτέλεσμα οι συνολικές καθαρές θέσεις να διαμορφωθούν στα 165.943 συμβόλαια, από 168.637 συμβόλαια, την προηγούμενη εβδομάδα (Γράφημα 8). Σημειώνεται ότι πρόκειται για την τέταρτη εβδομαδιαία μείωση που καταγράφεται από τις 15 Σεπτεμβρίου.

ΓΡΑΦΗΜΑ 8
Specs θέσεις για μη εμπορικές/κερδοσκοπικές συναλλαγές

 Πηγή:
CFTC, IMM

Ευρώ (EUR/USD) ► Η ισοτιμία του ευρώ με το δολάριο, στις 23 Οκτωβρίου, στην Ευρώπη, διαμορφωνόταν περί τα 1,1860 EUR/USD, με αποτέλεσμα το ευρώ να σημειώνει, από την αρχή του έτους, κέρδη έναντι του δολαρίου (+5,8%), ενώ διαπραγματευόταν υψηλότερα κατά 14,7% από το χαμηλό που είχε καταγράψει στις 3 Ιανουαρίου 2017 (USD 1,0342).

Ημερήσια κέρδη καταγράφει το ευρώ έναντι του δολαρίου, καθώς η θετική επίδοση της γερμανικής μεταποίησης έδωσε ώθηση στο ευρωπαϊκό νόμισμα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την αρχική εκτίμηση της IHS Markit, για τον Οκτώβριο, ο δείκτης PMI στη γερμανική μεταποίηση βελτιώθηκε περαιτέρω, καθώς διαμορφώθηκε στις 58,0 μονάδες, έναντι 56,4 μονάδων, τον προηγούμενο μήνα. Η επίδοση του Οκτωβρίου είναι η υψηλότερη των τελευταίων 2,5 ετών, ενώ υποδηλώνει βελτίωση των λειτουργικών συνθηκών του κλάδου της μεταποίησης, καθώς οι 50 μονάδες αποτελούν το διαχωριστικό όριο μεταξύ επέκτασης και συρρίκνωσης. Όσον αφορά στα μακροοικονομικά μεγέθη, το ενδιαφέρον των συμμετεχόντων στις αγορές στρέφεται στις ανακοινώσεις των στοιχείων για το ΑΕΠ του τρίτου τριμήνου στις ΗΠΑ (29 Οκτωβρίου) και στη Ζώνη του Ευρώ (30 Οκτωβρίου). Ωστόσο, παρά την αναμενόμενη ανάκαμψη του ΑΕΠ, σε τριμηνιαία βάση, ανησυχία προκαλεί η αύξηση των κρουσμάτων κορωνοϊού παγκόσμια, ενώ η αυστηροποίηση των περιοριστικών μέτρων σε διάφορες περιοχές της Ευρώπης ενδέχεται να οδηγήσει, βραχυπρόθεσμα, σε επιβράδυνση του ρυθμού ανάκαμψης της οικονομικής δραστηριότητας στη Ζώνη του Ευρώ.

Στις ΗΠΑ, οι διαβουλεύσεις μεταξύ των Ρεπουμπλικάνων και των Δημοκρατικών για ένα νέο δημοσιονομικό πακέτο στήριξης της αμερικανικής οικονομίας συνεχίζονται, χωρίς, ωστόσο, να έχει επιτευχθεί συμφωνία, παρά την πρόοδο που έχει πραγματοποιηθεί, όπως προκύπτει από δηλώσεις αξιωματούχων.

Ελβετικό Φράγκο (CHF) ► Το ευρώ εμφανίζει ήπια κέρδη, σε ημερήσια βάση, έναντι του φράγκου, κινούμενο στην περιοχή των 1,07276 φράγκων (23.10.2020). Το ευρώ σημειώνει, από την αρχή του έτους, απώλειες έναντι του φράγκου, της τάξης του 1,2%.

Βάσει των δημοσιευθέντων νομισματικών στοιχείων της Κεντρικής Τράπεζας της Ελβετίας (SNB), την προηγούμενη εβδομάδα, πιθανολογείται ότι δεν υπήρξε παρέμβαση της στην αγορά συναλλάγματος για αποτροπή ενίσχυσης του φράγκου. Το ποσό των μετρητών που οι εμπορικές τράπεζες της Ελβετίας είχαν καταθέσει στην SNB αυξήθηκε στα 705,1 δισ. φράγκα, για την εβδομάδα που έληξε στις 16 Οκτωβρίου, από 704,6 δισ. φράγκα, για την εβδομάδα μέχρι και τις 9 Οκτωβρίου. Η αβεβαιότητα που προκαλεί η έξαρση της πανδημίας COVID-19 διατηρεί σταθερή τη ζήτηση για το ελβετικό φράγκο, με την SNB να προσπαθεί μέσω παρεμβάσεων να αποτρέψει την ανατίμησή του, καθώς μια τέτοια εξέλιξη, πλην των πληθωριστικών πιέσεων που μπορεί να προκαλέσει, πλήττει σοβαρά τις ελβετικές εξαγωγές. Οι αξιωματούχοι της SNB, στον απόηχο της τελευταίας συνεδρίασης, στις 24 Σεπτεμβρίου, δήλωσαν ότι η SNB παραμένει έτοιμη να προβεί σε ακόμα πιο δυναμικές παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος, εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο. Οι συμμετέχοντες στην αγορά προβλέπουν ότι η SNB θα συνεχίσει τις παρεμβάσεις της, ανά τακτά χρονικά διαστήματα, προκειμένου να επιφέρει εξασθένιση του φράγκου, ενώ, όσον αφορά στα επιτόκια, δεν αναμένουν μεταβολή. Εξάλλου, ο επικεφαλής της SNB, σε δηλώσεις του, επισήμανε την αναγκαιότητα διατήρησης της πολιτικής αρνητικών επιτοκίων που έχει υιοθετήσει η Κεντρική Τράπεζα της Ελβετίας, δίχως να μπορεί, επί του παρόντος, να προσδιοριστεί χρονικά το πότε θα αυξηθούν.

Στερλίνα (GBP) ► Η στερλίνα, στις 23 Οκτωβρίου, εμφάνιζε αρνητική εικόνα, σε ημερήσια βάση, καταγράφοντας απώλειες τόσο έναντι του δολαρίου ΗΠΑ (1,3039 USD/GBP), όσο και έναντι του ευρώ (0,90954 GBP/EUR). Σημειώνεται ότι, από την αρχή του έτους, η στερλίνα καταγράφει απώλειες κατά 7,5% έναντι του ευρώ και κατά 1,6% έναντι του δολαρίου.

Συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου για την επίτευξη εμπορικής συμφωνίας, παρά το διαφαινόμενο αδιέξοδο που είχε προκύψει μετά το πέρας της ευρωπαϊκής συνόδου κορυφής. Οι δύο πλευρές προέκριναν τη συνέχιση των διαπραγματεύσεων, παρά τις επιμέρους διαφωνίες, ενώ, όπως προκύπτει από την ειδησεογραφία, υπάρχει συγκρατημένη αισιοδοξία για γεφύρωση των διαφορών. Σύμφωνα με δηλώσεις του επικεφαλής διαπραγματευτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Brexit, η επίτευξη εμπορικής συμφωνίας πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου (στα τέλη του έτους) είναι εφικτή, ενώ, από την άλλη πλευρά, η Υπουργός Εμπορίου του Ηνωμένου Βασιλείου δήλωσε ότι έχει σημειωθεί πραγματική πρόοδος στις διαπραγματεύσεις. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι παρά τη διάθεση για επίτευξη συμφωνίας, το τελικό αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων δεν μπορεί να εκτιμηθεί στην παρούσα συγκυρία, ενώ δεν αποκλείεται, όσο πλησιάζουμε τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, η στερλίνα να εμφανίζει έντονη μεταβλητότητα.

Σωρευτικά, η στερλίνα, από την ημέρα διεξαγωγής του δημοψηφίσματος, στις 23 Ιουνίου 2016 (αποχώρηση/παραμονή από την Ε.Ε.), έχει διολισθήσει κατά 12% έναντι του δολαρίου και κατά 18,6% έναντι του ευρώ. Σε επίπεδο ανάληψης επενδυτικού κινδύνου, το ασφάλιστρο κινδύνου (CDS-Credit Default Swaps), πενταετούς διάρκειας, στις 23 Οκτωβρίου, διαμορφωνόταν σε 22,6 μ.β., από 23,2 μ.β., στις 16 Οκτωβρίου.

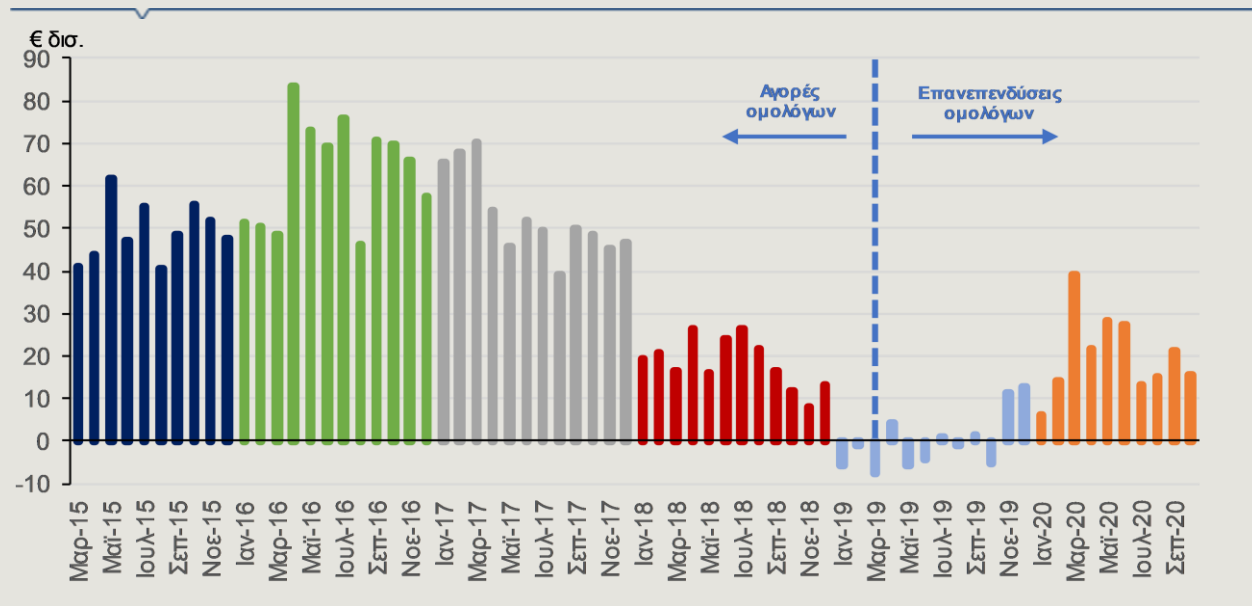
Αγορές ομολόγων – Χαρτοφυλάκιο κρατικών ομολόγων Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ)

Η αξία του χαρτοφυλακίου κρατικών ομολόγων της ΕΚΤ (Γράφημα 9) που έχει προέλθει από την εφαρμογή του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης (QE), για την εβδομάδα μέχρι τις 23 Οκτωβρίου, διαμορφώθηκε στα Ευρώ 2,310 τρισ. Η ΕΚΤ προέβη σε αγορές καλυμμένων ομολόγων, αξίας Ευρώ 722 εκατ., σε πωλήσεις Asset-Backed Securities, αξίας Ευρώ 206 εκατ. και σε αγορές εταιρικών και ασφαλιστικών ομολογιακών τίτλων, αξίας Ευρώ 2,2 δισ. Επιπρόσθετα, η ΕΚΤ, την περασμένη εβδομάδα, πραγματοποίησε καθαρές αγορές, αξίας Ευρώ 16,3 δισ., στο πλαίσιο του νέου Έκτακτου Προγράμματος Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού, λόγω της πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Programme-PEPP), με τη συνολική αξία του εν λόγω χαρτοφυλακίου να διαμορφώνεται περί τα Ευρώ 616,9 δισ.

Στην ελληνική αγορά ομολόγων, το εύρος της απόδοσης του δεκαετούς κρατικού ομολόγου, λήξης 18 Ιουνίου 2030, με κουπόνι 1,5%, διαμορφωνόταν, στις 23 Οκτωβρίου, μεταξύ 0,91% και 0,92%, έχοντας σταθεροποιηθεί από τις αρχές του μήνα κάτω από το 1%. Σημειώνεται ότι η Ελληνική Δημοκρατία προέβη, στις 21 Οκτωβρίου, σε επανέκδοση (reopening) του δεκαπενταετούς ομολόγου, λήξης 4 Φεβρουαρίου 2035, αντλώντας Ευρώ 2 δισ., ενώ το επιτόκιο διαμορφώθηκε στο 1,152%. Πρόκειται για την πέμπτη έξοδο της Ελλάδας στις αγορές εντός του 2020, με το συνολικό αντληθέν ποσό να ανέρχεται σε Ευρώ 12 δισ. Η διαφορά απόδοσης μεταξύ του δεκαετούς ομολόγου της Ελλάδας και του δεκαετούς ομολόγου της Γερμανίας (spread) αυξήθηκε στις 149 μονάδες βάσης. Παράλληλα, η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου της Γερμανίας, ως σημείο αναφοράς του κόστους δανεισμού της ζώνης του ευρώ, διαμορφώθηκε στο -0,58% (Γράφημα 10).

ΓΡΑΦΗΜΑ 9

Εξέλιξη αγοραπωλησιών κρατικών ομολόγων ανά μήνα από την ΕΚΤ

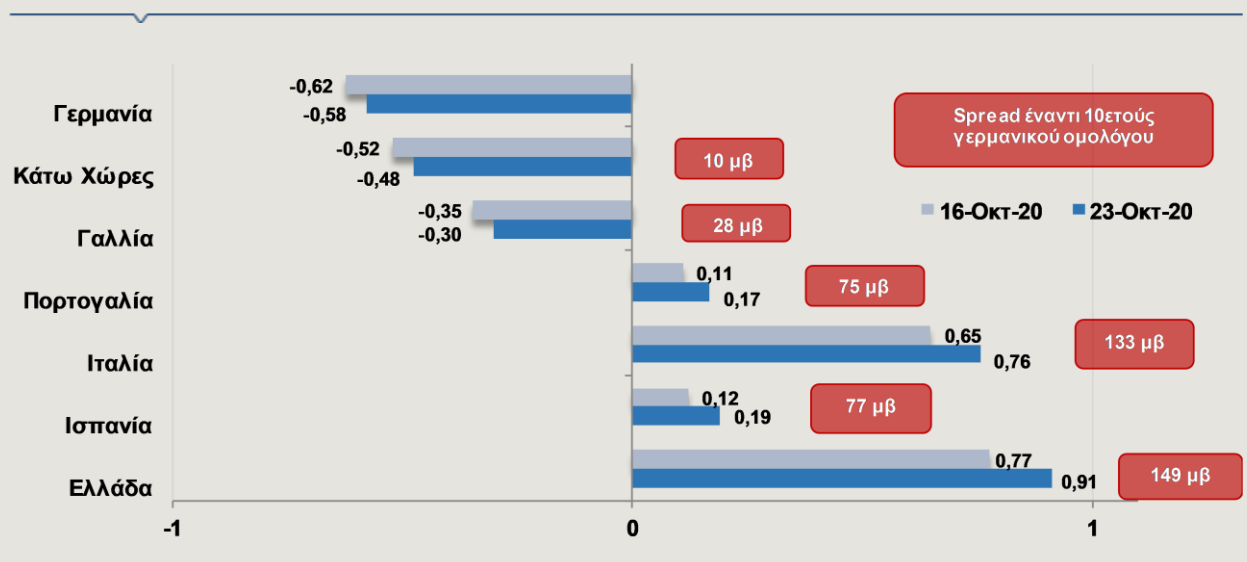
Πηγή:
Ευρωπαϊκή
Κεντρική
Τράπεζα, Alpha
Bank

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προέβη στις πρώτες εκδόσεις κοινωνικών ομολόγων, στο πλαίσιο του προγράμματος SURE (Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency). Συγκεκριμένα, εξέδωσε ένα δεκαετές ομόλογο ύψους Ευρώ 10 δισ. και ένα εικοσαετές ομόλογο ύψους Ευρώ 7 δισ., με τις συνολικές προσφορές να ξεπερνάνε τα Ευρώ 233 δισ., υπερκαλύπτοντας το ποσό των δύο εκδόσεων πάνω από 13 φορές. Η επιτυχία των εκδόσεων είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντική, δεδομένου του σκοπού για τον οποίο δανείζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα κεφάλαια αυτά. Υπενθυμίζεται ότι το SURE είναι ένα πρόγραμμα για την επιδότηση των θέσεων εργασίας και των ανέργων, συνολικού ύψους Ευρώ 100 δισ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα δανειστεί Ευρώ 100 δισ. μέσω ομολογιών από τις αγορές και θα παρέχει στα κράτη-μέλη δάνεια με ευνοϊκούς όρους. Στόχος του μηχανισμού είναι να παράσχει χρηματοδοτική συνδρομή σε ένα κράτος-μέλος, το οποίο αντιμετωπίζει οικονομικές διαταραχές που προκλήθηκαν από την κρίση του COVID-19, για τη χρηματοδότηση της εργασίας με μειωμένο ωράριο ή παρόμοιων μέτρων, με στόχο την προστασία των εργαζομένων και των αυτοαπασχολούμενων και, ως εκ τούτου, τη μείωση της ανεργίας και της απώλειας εισοδήματος. Μέχρι στιγμής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη προτείνει χρηματοδοτική στήριξη, μέσω του SURE, σε 17 κράτη-μέλη ύψους Ευρώ 87,8 δισ., με το ποσό για την Ελλάδα να ανέρχεται σε Ευρώ 2,7 δισ. Σύμφωνα με δήλωση του Ευρωπαϊκού Επιτρόπου οι εκδόσεις εντός του 2020 θα ανέλθουν σε Ευρώ 30 δισ.

Το δεκαετές ομόλογο της Πορτογαλίας, στις 23 Οκτωβρίου, κατέγραψε απόδοση 0,17%, της Ισπανίας 0,19% και της Ιταλίας 0,76%. Η διαφορά απόδοσης του δεκαετούς πορτογαλικού ομολόγου σε σχέση με την αντίστοιχη του γερμανικού αυξήθηκε στις 75 μ.β., ενώ του δεκαετούς ιταλικού ομολόγου αυξήθηκε στις 133 μ.β. Τέλος, η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου των ΗΠΑ διαμορφωνόταν στο 0,84%, στις 23 Οκτωβρίου.

ΓΡΑΦΗΜΑ 10

Αποδόσεις 10ετών ομολόγων (%) και spreads έναντι 10ετούς γερμανικού ομολόγου

Πηγή:
Bloomberg,
Alpha Bank

Η Ελληνική Οικονομία σε Αριθμούς

Ετήσια στοιχεία	2015	2016	2017	2018	2019	Ετήσιες Μεταβολές
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2010)	-0,4	-0,2	1,5	1,9	1,9	
Ιδιωτική Κατανάλωση	-0,2	0,0	0,9	1,1	0,8	
Δημόσια Κατανάλωση	1,6	-0,7	-0,4	-2,5	2,1	
Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου	0,7	4,7	9,1	-12,2	4,7	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	3,1	-1,8	6,8	8,7	4,8	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	0,4	0,3	7,1	4,2	2,5	
Γεν. Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μεταβ., μ.ο. έτους)	-1,7	-0,8	1,1	0,6	0,3	
Ανεργία (% , μέσο έτους)	24,9	23,5	21,5	19,3	17,3	
Πρωτογενές Ισοζύγιο της Γεν. Κυβέρνησης (% ΑΕΠ) *	0,6	3,5	3,9	4,4	4,3	
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	175,9	178,5	176,2	181,2	176,6	
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-0,8	-1,7	-1,9	-2,8	-1,4	

Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας	2019	2019	2020			Τριμηνιαία στοιχεία (% ετήσιες μεταβολές)
		Q4	Q1	Q2	Τελευταία διαθέσιμη περίοδος	
Οικονομική Δραστηριότητα (% ετήσια μεταβολή)						
Όγκος Λιαν. Εμπορίου (εκτός καυσίμων-λιπ/κών)	0,6	2,9	3,8	-7,4	-1,8 (Ιαν.-Ιούλ.)	
Νέες εγγραφές Επιβατηγών Αυτοκινήτων	13,2	12,2	-12,4	-54,2	-28,9 (Ιαν.-Σεπ.)	
Ιδιωτική Οικοδομική Δραστ/τα (όγκος σε χιλ. m³)	9,8	10,2	55,7	0,3	20,6 (Ιαν.-Ιούλ.)	
Βιομηχανική Παραγωγή: Μεταποίηση	0,9	-1,4	1,5	-7,1	-2,5 (Ιαν.-Αύγ.)	
Δείκτες Προσδοκιών						
Δείκτης Υπευθ. Προμηθειών στη μεταποίηση PMI	54,2	53,8	51,0	40,0	50,0 (Σεπ.)	
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	105,4	108,8	110,7	91,8	89,5 (Σεπ.)	
Δείκτης Επιχ/κών Προσδοκιών στη Βιομηχανία	103,6	104,1	108,6	87,6	86,5 (Σεπ.)	
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών	-19,8	-7,1	-10,4	-31,1	-41,0 (Σεπ.)	
Πιστωτική Επέκταση, (% ετήσια μεταβολή, τέλος περιόδου)						
Ιδιωτικός Τομέας	-0,6	-0,6	0,1	0,4	1,9 (Αύγ.)	
Επιχειρήσεις (μη χρηματοπιστωτικές)	1,7	1,7	3,4	3,8	7,2 (Αύγ.)	
- Βιομηχανία	0,4	0,4	4,5	6,5	8,9 (Αύγ.)	
- Κατασκευές	-4,4	-4,4	-3,7	-4,0	-3,1 (Αύγ.)	
- Τουρισμός	3,8	3,8	3,7	1,9	9,8 (Αύγ.)	
Νοικοκυριά	-2,9	-2,9	-2,9	-2,7	-2,5 (Αύγ.)	
- Καταναλωτικά Δάνεια	-1,6	-1,6	-1,7	-1,7	-1,4 (Αύγ.)	
- Στεγαστικά Δάνεια	-3,4	-3,4	-3,4	-3,0	-2,9 (Αύγ.)	
Τιμές και Αγορά Εργασίας						
Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μετ., μ.ο. περιόδου)	0,3	0,1	0,4	-1,4	-2,0 (Σεπ.)	
Δκτ Τιμών Διαμερισμάτων, (% ετήσια μεταβολή)	7,2	7,5	6,6	4,1	4,1 (Β' τρίμ.)	
Ανεργία (% , μ.ο. Περιόδου, εποχ. διορθ.)	17,3	16,6	15,4	17,0	16,8 (Ιούλ.)	
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2010)	1,9	0,8	-0,5	-15,2	-15,2 (Β' τρίμ.)	
Ιδιωτική Κατανάλωση	0,8	1,2	-0,7	-11,6	-11,6 (Β' τρίμ.)	
Δημόσια Κατανάλωση	2,1	-1,4	1,4	-3,2	-3,2 (Β' τρίμ.)	
Επενδύσεις	4,7	14,0	-6,4	-10,3	-10,3 (Β' τρίμ.)	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	4,8	0,7	2,4	-32,1	-32,1 (Β' τρίμ.)	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	2,5	-0,3	-1,1	-17,2	-17,2 (Β' τρίμ.)	

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, ΕΛΣΤΑΤ, IOBE, IHS Markit

* Χωρίς την επίπτωση της υποστήριξης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

- ¹ Έρευνα Ινστιτούτου Τουριστικών Επιχειρήσεων, “Για την επαναλειτουργία των ξενοδοχείων μετά το lockdown”.
- ² Πηγή: insideairbnb.com. Η εν λόγω ιστοσελίδα επεξεργάζεται και αναρτά δημόσια διαθέσιμα στοιχεία της πλατφόρμας Airbnb.
- ³ Τοποθέτηση προέδρου ΣΕΤΕ, κ. Γιάννη Ρέτσου σε συνέδριο που διοργανώθηκε από τον Κύκλο Ιδεών με κεντρικό θέμα «Η Ελλάδα Μετά (;) την Πανδημία».

Το παρόν δελτίο εκδίδεται από την Alpha Bank και έχει αποκλειστικά ενημερωτικό χαρακτήρα. Οι πληροφορίες που περιέχει προέρχονται από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από την Alpha Bank και αποτελούν έκφραση γνώμης βασισμένη σε διαθέσιμα δεδομένα μιας συγκεκριμένης ημερομηνίας. Το παρόν δεν αποτελεί συμβουλή ή σύσταση ούτε προτροπή για την διενέργεια οποιασδήποτε συναλλαγής και ως εκ τούτου δεν έχουν ληφθεί υπόψη παράγοντες όπως, η γνώση, η εμπειρία, η χρηματοοικονομική κατάσταση και οι επενδυτικοί στόχοι ενός εκάστου των δυνητικών ή/και υφιστάμενων πελατών και δεν έχουν ελεγχθεί για πιθανή φορολόγηση του εκδότη στην πηγή ούτε και για άλλη, περαιτέρω, φορολογική συνέπεια εκ της συμμετοχής σ' αυτά. Επίσης δεν συνιστά έρευνα στον τομέα των επενδύσεων κατά την έννοια της ισχύουσας νομοθεσίας και ως εκ τούτου δεν έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του νόμου για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της έρευνας στον τομέα των επενδύσεων. Η Alpha Bank δεν υποχρεούται να επικαιροποιεί ή να αναθεωρεί το δελτίο αυτό ούτε να προβαίνει σε ανακοινώσεις ή ειδοποιήσεις σε περίπτωση που οποιοδήποτε στοιχείο, γνώμη, πρόβλεψη ή εκτίμηση που περιέχεται σε αυτό μεταβληθεί ή διαπιστωθεί εκ των υστέρων ως ανακριβής. Τυχόν δε προβλέψεις επί του παρόντος δελτίου για την πορεία των αναφερόμενων σε αυτό οικονομικών μεγεθών αποτελούν εκτιμήσεις της Alpha Bank βασισμένες στα δεδομένα που περιλαμβάνονται στο δελτίο. Η Alpha Bank και οι θυγατρικές της, καθώς επίσης τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα στελέχη και οι υπάλληλοι αυτών δεν παρέχουν καμία διαβεβαίωση ούτε εγγυώνται την ακρίβεια, την πληρότητα και την ορθότητα των πληροφοριών που περιέχονται και των απόψεων που διατυπώνονται στο παρόν ή την καταλληλότητά τους για συγκεκριμένη χρήση και δεν φέρουν καμία ευθύνη για οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση ζημία θα μπορούσε τυχόν να προκύψει σε σχέση με οποιαδήποτε χρήση του παρόντος και των πληροφοριών που περιέχει εν όλω ή εν μέρει. Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση αυτού του δελτίου ή τμήματος του πρέπει υποχρεωτικά να αναφέρει την Alpha Bank ως πηγή προελεύσεώς του